

M. PAULI JUUSTEN,  
EPISC. QUONDAM AB.  
**CHRONICON EPISCOPORUM  
FINLANDENSIIUM,**  
ANNOTATIONIBUS ET SYLLOGE MONU-  
MENTORUM ILLUSTRATUM.

---

CUJUS  
PARTICULAM XLVI,  
CONS. FAC. PHILOS. R. ACAD. ABOËNSIS,  
PRÆSIDE  
**M. HENRICO GABRIELE  
PORTHAN,**

ELOQU. PROFESSORE REG. ET ORD. R. ACAD. LITT. HUMAN.  
HIST. ET ANTIQVITT. NEC NON R. SOCIET. SC. UPSAL.  
MEMBRO,

*Publicæ bonorum censuræ submittit*

**PETRUS RINGZELIUS,**

Nericius.

IN AUDITORIO MAJORI die V Aprilis  
A. MDCCXCVII,

Horis ante meridiem consuetis.

---

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

46.



THESES RESPONDENTIS.  
THESIS I.

**U**t minus arctum consilium (sive finem) statuunt poenarum sumendarum, qui ad peccantem emendandum illud totum restringunt, aliorum a peccatis deterrendorum nullo prorsus habito respectu; ita fatendum est, in illarum genere atque modo constituendo, diligentius ad illum finem attingendum & posse & debere respici, quam vulgo jam fieri videmus.

*Thes. II.* Non parum igitur ad miseras minuendas & felicitatem augendam humani generis contulerit Magistratus, qui poenas civiles ad emendandos peccatores magis aptas atque efficaces reddere, satis serio studuerit.

*Thes. III.* Quod de Oratoribus sciscit Fabius: *Qui dum dicit, malus videtur, utique male dicit*; id de Doctoribus omnis generis magis etiam valet.

*Thes. IV.* In virtute atque felicitate populorum, maxime qui diversis admodum temporibus vixerunt, inter se comparandis, facile non est, aptam satis & constantem utriusque definiendæ mensuram ubique constituere: quamobrem nec parvæ difficultatis totum est plerumque hoc consilium.

*Thes. V.* Non modo inter æqualitatem hominum naturalem, ac eam quæ in civitate locum habere & potest & debet, magna intercedit differentia; sed etiam naturalis illius absurdam sibi formant ideam, qui eandem omne fortunarum, auctoritatis atque dignitatis discrimen tollere, somniant.

*Thes. VI.* Recte statuitur, studium improborum, virtutem simulandi, quasi tributum esse, quod virtuti pendere inviti coguntur.

*Thes. VII.* Præjudicium illud, quo ingenia feliciora facilius in vitia flecti multi statuunt, satis ostendit, quam mancas multi de vera indole virtutis ideas foveant.

*Thes. VIII.* Licet omni dubio careat, ingenii felicitatem majorem multo facilioremque hominibus ad bonas artes quascumque viam aperire; tamen mediocribus ingeniis solatio esse debet, illius laudes sæpe licere per industriam majorem non modo attingere, sed etiam superare.

*Thes. IX.* Magni momenti est in consiliis hominum expendendis & investigandis, accurata Lockii observatio, mortales bonum præfens minus, majori absenti plerumque solere præferre.





Successorem habuisse videtur 3 Magistrum *Jacobum* (820),  
eum quem a. 1526 de vita migrasse, supra (p. 700 not.

X x x x

(799)

*S. Marie Magdalene dagh*) adhuc Archidiaconus Aboënsis vocatur, in Literis Judicialibus *Stenonis Sture* Pro-Regis, & Senatorum Regni, eo die datis (*Reg. Eccles. Ab. Fol. 282*). Si in literis, quibus prædium *Tursunperd* Cœnobio Nådendalensi donatum fuit, datis *Valle gratiæ* a. 1448 ipso die *S. Dionysii* sociorumque ejus *Martirum*, (9 Oct.), quibusque figilla sua appendi fecerunt *Magnus* Episcopus, Dn. *Henricus Bidz* (*Ehrlig och stränge Riddare Herr Henric Bidz i Nynds*) & *Magister Paulus Archipresbyter Aboënsis* (*Mr. Pawal Arkeprester i Abo*), atque *Consules & Senatus Urbis Nådendal*, anni nota, ut suspicamur, in vitio est, (ita ut legi debeat 1498 pro 1448, MCDXCVIII pro MCDXLVIII?); nostrum *M. Paullum* iis scribendis interfuisse sequitur, atque *Archidiaconum* (cui vocabulo *Archipresbyteri* illud tum æquipollere existimabitur) eo anno jam fuisse. Quo autem posito, *Johannes Olai* (qui a. demum 1506, cum antea fuisset *Archipresbyter*, Episcopus est factus) suus fuisse antecessor non potuit? (cf. supra pag. 646 & p. 714 not. 815). Cur autem laudatas nuper literas non a. 1448 exaratas esse suspicemur, hæc est causa, quod *Archipræpositus* quidem tum fuit *M. Olavus Magni* (postea Episcopus, supra pag. 512), *Archidiaconus* autem *M. Sigurdus Johannis* (ad diem certe 1 Febr., *Reg. Eccles. Ab. Fol. 272*) vel *M. Johannes Magni* (d. 27 Apr. *Ib. Fol. 246*), vixque probabile videtur *M. Paullum* (cujus cæterum nulla in illius temporis monumentis alia occurrit mentio) tertium eodem adhuc anno fuisse hujus dignitatis possessorem? Utrovis autem anno (vel 1448 vel 1498) *Magnus* (vel II vel III) erat Episcopus, & *Henricus Bidz* (vel Avus vel Nepos) Eques & Legifer: cfr. supra p. 24, 28, 542--547. Quantum autem nos vetera monumenta cognoscimus, major ille (Legifer *Suderfinniæ*) vocavit se *Militem in Vik*, Minor (Legifer *Norrfinniæ*) *Militem in Nynds*, neque exempla contrarii nobis ulla succurrunt: quod vero aliter Nob. *STIERMAN* (vid. *App. ad Fol. H. Ab. a. 1785*, p. 197) & post eum Nob. *UGGLA*, id partim ex confusione viri utriusque (supra p. 545 not. 560), partim ex ipsa hac, quam dubiam esse docuimus, anni nota, pro certa ab eo assumta, profectum esse videtur?

(820) Hunc in Archidiaconatu *M. Paulo* successisse, verba *Registri Ab.* supra p. 716 not. 818) allata, innuere videntur? Quem eundem





799) didicimus! Huic porro subrogatus eodem anno fuit 4. Mag. *Johannes* (821); post cujus mortem a. 1547, hoc munus abrogatum fuit (supra p. 37, & 700 n). *Archidiaconos* autem eodem tempore fuisse reperimus 1. *Magnum Laurentii Griseoth* (1. *Griffoth*, ut alio loco nomen suum, vitiose puto? scribitur); qui a. 1502 obiit (822). Hic mensam Archidiaconi liberali donatione quinque Prædiorum auxit, ea sub conditione, ut successores sui de præscriptis quatuor missis canendis curam diligentem atque perpetuam haberent, ut literæ ipsæ donationis atque funda-

---

fuisse, qui deinde Archipræpositus factus, a. 1529 decessit, credas? Cf. supra p. 700, not. 799.

(821) Hunc *M. Johannem* (*Mester Hans*), e gente *Flemingiana* oriundum, filium fuisse *Johannis Fleming* (an illius de quo Nob. UGGLA l. c. p. 68, N:o 663?), fratrem *Petri Fleming de Friskala*, & Nepotem *Henrici Fleming in Sundholm*, (adeoque fratrem patruelem *Erici & Iwari*, vid. supra p. 711 not. 813) vetus Genealogia gentis Flemingianæ in Archivo Regni asservata, ostendit? Nescio vero an idem esse possit *Dn. Johannes Flåmingh*, qui ordine primus inter Cāonicos, socios *Fraternitatis Trium Regum*, enumeratur? Cf. supra p. 476.

(822) Inter *Litteras Cānobii Nådendalensis*, in Scheda chartacea situ jam atque senio fere oblitterata, hæc leguntur: „Item A:o Dni 1448. - obiit Dn. Nicolaus de Thōwefala pie memorie.“

„Anno Dni MDII obiit honorabilis vir Dn. *Magnus* Archidiaconus. „Ipse vive vocis oraculo dixit. Patri nostro carissimo, cujus anima „in pace perpetua requiescat, ceteris fratribus audientibus, vester sum, „si non venero vivus, veniam utique mortuus, quoniam hic in mona- „sterio elegeram sepulturam, & ante X annos colligavi centum marcas „pro sepultura & testamento meo; non autem traditæ, quod non facit „cum 40 marcis - - & nondum - - nec pro exequiis conventualiter „celebratis, 5 marcas, 3 solid. minus.“ Lucrum sibi ereptum fuisse, „boni fratres ægre tulisse videntur.





dationis subjunctæ (823) docent. 2. Deinde a. 1512 in-  
X x x x 2 ve-

(823) „Universis & singulis presentes literas inspecturis, visuris  
seu audituris *Magnus Laurentii*, Archidiaconus Ecclesie Aboënsis, sa-  
lutem in Domino sempiternam, & fidem indubiam presentibus adhibe-  
re. Quia ex testimonio veritatis unusquisque mortalium villicus Dei  
fore dinoscitur in hoc mundo, quoque tandem de villicatione sua co-  
ram supremo Judice necesse erit reddere rationem: idcirco ego prefa-  
tus *Magnus* iudicium illud districtum cupiens prevenire, in laudem o-  
mnipotentis Dei ac sue matris, intemerate virginis Marie, & omnium  
Sanctorum ejus, nec non ob salutem anime mee, parentum, propin-  
quorum, benefactorum ac amicorum meorum, & omnium Christi fide-  
lium, vivorum ac defunctorum, preteritorum, presentium & futurorum,  
de consilio & consensu Reverendi in Christo patris & Domini mei, do-  
mini *Laurentii*, divina providencia Episcopi Aboënsis, & sui venerabi-  
lis Capituli, institui, fundavi & erexi, ac vigore presentium institui,  
fundo & erigo quandam prebendam cum certis perpetuis Missis, in  
Ecclesia Aboënsi prefata, ad altare sancte Crucis in nova Capella ad la-  
tus aquilonare Ecclesie supradicte, modo & ordine infra scriptis, in  
perpetuum dicendis: videlicet omnibus feriis 2:is pro fidelibus defun-  
ctis, feriis quartis de quinque vulneribus Domini nostri Jesu Christi, fe-  
riis sextis de beata Katherina, & diebus sabbatinis de compassione bea-  
te Marie virginis. Pro quarum Missiarum continuacione seu sustenta-  
cione, dono, lego & approprio eidem Prebende quinque predia mea in-  
frafcripta: primum in parochia *Janakala*, dictum *Melkela*, cum duobus  
Molendinis ibidem in torrente *Tervenkoski* (*Terwakoski*), que emi a  
Dn. *Erico Jacobi*, quondam Canonico Aboënsi, pro CCC marcis de-  
nariorum monete Suevice. 2um predium in parochia *Kalvola*, dictum  
*Kalvola*, quod emi ab *Anna Jacobi*, sorore Domini *Erici* prefati, pro C  
marcis denariorum. 3um predium in *Saw*, dictum *Mäkinpää*, quod emi  
a *Johanne van Eken* pro CC marcis; 4um predium ibidem, dictum *Kor-  
wala*, quod emi ab *Acone Jacobi* pro CC marcis; 5tum predium in  
*Resaa*, dictum *Soyniss*, quod emi a *Petro Hansson* pro C marcis. Quam  
quidem prebendam & omnia predia supradicta, cum omnibus suis ju-  
ribus & pertinentiis quibuscunque, de simili consilio & consensu dicti  
reverendi Patris & sui venerabilis Capituli, annexui, univi & incorpo-  
ravi Mense Archidiaconatus, pro sustentatione predictarum Missarum in





venimus Mag. *Paulum Skeel* huic muneri præfuisse (824); unde a. 1513 (?) ad Præposituram promotus, successorem habuit 3. Magistrum *Jacobum Johannis*, eundem (ut putamus) qui postea in Præpositura quoque eidem successit (825)? Post quem 4. *Jasperus* ille (si nomen suum recte legimus?) qui a. 1526 hac dignitate eminuit, supra

p. 701.

„perpetuum possidenda: ita quod Archidiaconus, quicumque pro tempore fuerit, de hujusmodi Missis continuandis & dicendis sollicitudinem habeat diligentem, prout in extremo iudicio coram districto iudice de hoc velit reddere rationem. Qua propter aufero a me & ab heredibus meis quibuscunque omne jus, si quid fortassis in predictis prediis seu ad predicta predia videatur habere, appropriando ea, sicut predictum, mense Archidiaconatus in perpetuum possidenda, eo presertim, quod intuitu ecclesie & cum ejus pecunia fore dinoscuntur acquisita. In quorum omnium & singulorum premissorum evidenciam firmiorem, sigillum meum personale, una cum sigillis prefati Domini mei Reverendi, sui venerabilis Capituli, ac Consulatus Aboënsis, presentibus inferius sunt appensa. Datum Abo anno Dni MDI die Mercurii, prima mensis Decembris.“ (*Reg. Eccles. Ab. Fol. 275.*)

(824) De eo supra jam egimus p. 716 nott. 818, 819. Anno 1513 causam pro prædio Ecclesie *Heickild* contra *Henricum Korpola* hic Aboæ feliciter egit, coram Pro-Rege *Stenone Sture* & Regni Senatoribus, quorum Literæ Judiciales in *Regist. Eccles. Ab.* (Fol. 282) exstant, tale Initium habentes: „Wij epterschriffne *Steen Sture*, Sveriges Rikes Forstandere, *Hemming Gadt* Electus til Linköpingh, *Knuth Eskils*son, *Sten Christi*ersson, *Ake Triens*son, Ryddere, *Niles Fskils*son, *Iwan Jons*son, *Clawes Henrics*son och *Henrich Stens*son, Wepnare, Sveriges Rikes Radh och män, göre vitherligit met thette varth närvarendis wpne breff, ath aar epter Gwdz byrdh MDXIII, Tiisdagen nesth fore St:e Marie Magdalene dagh, sothe wij for rätthe pa Abo Radstwu; Tha kom for ofs hedherligh man, Mester *Pawel Skeel*, *Erchedegne* i Abo, ok kerde &c.

(825) Vid. supra p. 716 sqq. nott. 818, 820.





pag. 701, not. 799.) eadem ornatus fuisse videtur. Clau-  
 sit tandem hanc seriem 5. Mag. *Petrus Sillä*, post cujus  
 mortem (a. 1542 d. 20 Junii) hæc dignitas fuit abolita.  
*Decanos* plures non reperimus commemorari, quam 1.  
 M. *Arvidum Kurck*, qui ad Episcopale fastigium ex hoc  
 gradu evectus fuit (supra pag. 32), cui ille primus forte  
 præfuerat (cfr. supra pag. 617 sq. & 653). Successorem  
 habuisse videtur 2. Mag. *Conradum*, quem inter *cognatos*  
*suos* (826.) Auctor noster referre videtur (supra pag. 33),  
 quique socius infelicitis navigationis ab Episcopo in Sve-  
 ciam susceptæ, cum eo una perit (supra pag. 659 sq.). 3.  
*Petrus Ragvaldi*, post cujus mortem hæc dignitas sublata  
 X x x x 3: fuit

(826) Ex qua hic gente fuerit, ignoramus. Episcopum autem *Ar-  
 vidum*, ex veteri fuisse gentem *Kurckia*, supra docuimus (p. 651). Nob.  
 v. DALIN scribit, multiplici errore, *Arvidum* fratrem fuisse illius *Erici*  
*Canutii* qui cum aliis Regni Senatoribus in Laniena Stockh. a. 1520  
 periit; hujus autem filium fuisse *Canutum Erici in Näs*, cujus uxor *He-  
 lena Claudii* (*Elin Clasdotter*) nomen *Kurckianum* in mariti sui fami-  
 liam intulit (*Hist. Sv. P. III. Vol. I. C. 2, §. 3, not. (o) p. 56, 10 §.*  
*not. (t) pag. 78; cf. P. II, C. 20, §. 27*). Sed 1:o *Ericus* ille *Canuti*  
 scripsit se in *Hiulesta* (Vid. TEGEL l. c. P. I. pag. 14), quod prodit ex  
 alia eum gente, non ex *Kurckia* (adeoque nec fratrem Episcopi *Arvidi*)  
 fuisse? 2:o Pater *Canuti Erici*, qui sese scripsit in *Lauko* (non in *Näs*),  
 in veteri Schemate Genealogico (de quo sæpe commemoravimus) vo-  
 catur *Ericus Oxleson til Näs*, alius plane ab *Erico Canuti Holmiæ 1520*  
 necato; atque *Canutus* ille *Erici* neque filium habuit *Ericum*, sed *Johan-  
 nem Canuti* (*Jöns Knutsson til Lauko*), R. Senatorem, ut ibidem doce-  
 tur, qui in (secundo?) matrimonio habuit *Ingeburgin Tott*, filiam *Antoni*  
*Erici*, (*Töme Ericsson*) per quem nova illa gens *Kurckia* fuit propagata.  
 Qua vero cognatione *Benedictus Kurck* (*Kurcke, Korke*, adeo enim varie hoc  
 gentis nomen apud veteres scriptum reperitur) Canonicus Aboënsis (de quo  
 nuper pag. 699) Episcopum attigerit, dicere nequimus: ex veteri tamen  
*Kurckia* gente illum etiam fuisse (nam nova illa nomen hocce serius usu-





fuit (cf. supra pag. 41 & 697). Inter cæteros *Canonicos*, præter eos qui ad superiores deinceps gradus ascenderunt, nec non ultimos illos, quorum nuper mentionem, *Auctore* nostro præeunte fecimus, neminem hoc avo florentem nominare possumus, qui quidem sit commemoratione dignus; nisi *Oeconomus* Ecclesiæ excipiendos putemus, quorum ordine ultimos, *Hermannum*, *Svenonem* & *Nico-*

pare cœpit), adeoque Episcopum *Arvidum* ultimum non fuisse masculum illius gentis furculum, quod vulgo asseri solet, liquet. Cfr. v. STERNMAN *Matrickel öfver Svea Rikes Ridd. och Adel* P. I, p. 72: ubi simul asserit, gentem veterem *Swerd*, hic in Fennia olim celebrem, veteris *Kurckianæ* stirpis fuisse propaginem; qua quidem de re certi nihil affirmare nos audemus, quamvis arma gentilitia ead in omnino (qualia describit Nob. UGGLA l. c. IV Afdeln. p. 3, not. (a)) utramque familiam gestaſſe, extra dubium sit. Inter viros autem ad illam gentem pertinentes, in monumentis nostris laudantur 1. *Henricus Swerdh*, qui a. 1423 literas *Waldemari Diekn* judiciales sigillo suo, in parœcia Tavastiæ *Janackala* munivit (*Regist. Eccles. Aboëns.* Fol. 233), ac a Nob. LAGERBRING (*Hist. R. Sv. T. IV*, p. 104. cfr. *HADORPHII Append. ad Chron. Rhythm.* p. 90 sq.) inter Regni Senatores a. 1435 fuisse docetur, (præteritur tamen a Nob. UGGLA) ut & a. 1442 inter compurgatores Regni *Mareschalli Caroli Canutii* (ib. p. 364). 2. *Olavus Swerth*, Armiger, qui a. 1443, 1445 & 1451 *Judex* Territorialis *Ostrobotniæ* fuisse deprehenditur. Uxor ejus *Helena Johannis (Elin Jöns dotter)* a. 1451 jam decesserat; ipse autem a. 1458 adhuc vixisse videtur? (*Litt. Cænob. Nådend. & Reg. Eccles. Ab.* Fol. 152). Hic duos habuit filios: 3. *Petrum Swerdh*, *Judicem* Territorii *Kumoënsis* a. 1463 (*Reg. Eccles. Ab. F. 141*) & 4. *Olavum Swerdh*. Ab hoc autem *Petro* diversum fuisse alium oportet *Petrum Swerdh* (hujus fortassis patrum?), cujus vidua *Catharina Haquini (Kaderin Haquonsdotter)* a. 1458 dilectos suos filios (h. e. generos, ut ex literis discimus ipsius *Olavi Drake*, Armigeri a. 1481 datis, quæ in *Biblioth. Reg. Stockholm.* servantur) *Olavum Drake* & *Gustavum Slatte* rogavit, ut literas quasdam, eo datas anno, sigillis suis appensis munirent (*Reg. Eccles. Aboëns.* Fol. 195); atque hunc quidem *Petrum Swerdh* (non juniorem illum) esse credas, qui, una cum *Henrico* nuper



*Nicolaum Thomæ*, supra memorari vidimus? (827). Numerum Ecclesiarum insigniter crevisse, nuper animadvertimus (p. 691 not.). Literarum apud nos his temporibus statum, paullo ante attigimus (cfr pag. 671 — 686), præcipuos illarum cultores atque doctores simul memorantes (828). Quibus rebus addimus, nostras quidem Scholas illud deliquium quod multæ aliæ Scholæ patriæ passæ sunt (829), expertas fuisse non videri (830);

laudato, inter compurgatores *Caroli Canutii* a. 1440 occurrit (HADORPH. II. c. pag. 364)?

(827) Cf. supra p. 699. *Svenoni*, a. 1541 muneri nuper admoto, successisse credas *Nicolaum Thomæ*, a. 1546, cum idem administraret, mortuum. Vid. supra p. 677 not.

(828) Inter *Magistros* ex Svecia oriundos, Wittembergæ ab anno 1517 ad a. 1561 hoc honore ornatos, quorum Catalogum olim concinnaverat M. *Erasmus Nicolai* (Episcopus tandem Arosiensis), exhibitum in *Novellis Literariis Bibliothecæ Regiæ* (*Kongl. Bibliothekets Tidningar om lärda saker*) a Cel. *Görwelt* a. 1767 editis, P. I, p. 56 sq. nostratum nonnisi IV, *Sigfridus Finno*, *Canutus* (Johannis), *Michaël Agricola* & *Simon* (Henrici) *Wiborgensis*, recensentur; quorum primus ille, a. 1534, d. 5 Cal. Sept. Magister renunciatus, *Rector* fuisse *Scholæ Scavensis* docetur, nobis cæterum ignotus: fortassis ille etiam addito stipendio, quali cæteri populares sui fruebantur, domo iluc missus? *Canutum* a. 1536, d. 29 Augusti, *Agricolam* a. 1539, *Simonem* a. 1541, d. 8 Cal. Mart. *Magistros* fuisse creatos, idem prodit: unde supra (p. 675 & 676) a nobis allata, suppleri possunt. Sed *Petrum Sdrkilæ*, *Thomam Francisci*, utrumque *Teittum*, *Paulum Juusten*, *Ericum Hårdspdm* &c. omnino præterit, evidenti argumento, quam sit mancus indiculus ille habendus.

(829) Florem literarum, regnante *Gustavo I.*, adeo non apud nos crevisse, ut potius magis magisque decrevisse videatur, atque parum omni-



no vel incitamenti (præter memorata supra p. 673 sq.) a Rege hoc, cæterum laudatissimo, accepisse, res est manifesta. Cf. Diff. M. NATH. GESTRIN *de statu rei literariæ in Suecia sub imperio R. Gustavi I.* (Upsl. a. 1785, Præf. Cel. FANT ed.) §. 1 & 4. Confirmant rem ipsæ literæ Regis, cum ad omnes Diœceses a. 1533 missæ (apud WILSKMAN *Eccles. Verk* T. I. p. 245 sq.) ubi de Scholarum patriæ ruina acerbè queritur, tum a. 1538 d. 1 Aug. ad Nicolaum Magni (ap. CELSIUM *Monum. Politico-Ecclesiæ Archiv. Palmisköld.* p. 29 sqq.) & a. 1559 d. 15 Aug. ad Nicolaum Örebroënsē (ibid. p. 41 sq.) datis. Excusationem quidem & defensionem suam ipse Rex in laudatis ad Nicolaum Magni literis affert; quæ de primis regni sui temporibus utique valet, (quibus penuria omnium rerum premebatur), sed ad ultimos non æque quadrare, ærarium locuples testari videtur quod successori reliquit, non fortassis nihil ad vastiora atque ambitiosiora consilia suscipienda hunc existimans (ut solet fere dives hæreditas, non Principum minus quam privatorum cupiditates excitare & alere), parum felici & suo & regni fato. Negari quidem nequit, Regem graviter hortatum fuisse rusticos, ut & filios suos in Scholas mitterent, & subsidia scholaribus, veteri more, liberaliter præberent (adde literas Ejus ad incolas Norrlandiæ, ut denarium S. Olavi, Scholastico Upsaliensi stipendii loco concessum, accurate penderent; dat. d. 10 Junii a. 1548, apud CELSIUM l. c. p. 36 sqq.); sed parum ipsum his, aut literis, adjumenti dedisse, reperias; nisi quod in Actis Comitiorum Strengnæensium a. 1529 (apud Nob. v. STIERNMAN, *Riksd. och Mötns Beslut* T. I, p. 103) docet se partem Clenodiorum ex Monasteriis ablatorum ad juvenum quorundam literis deditorum sublevanda studia impendisse (*Sompt till att uppehålla dermedh några personer til studium, på det att lärdomen mothe komma i landet, Christendomen til styrkelse*). De Scholis quidem dotandis, superioribusque condendis, qua de re literis a Luthero & Melanchtone diligenter admonitus fuit (cfr. *App. ad Hist. Eccles. Spegelianam* p. 84, & Diff. M. CRH. NIC. HUMBLE *de Institutione publica juventutis patriæ, ante tempora R. Gustavi Adolphi* Upsl. a. 1782, Præfide Celeb. FANT ed. p. 18, not. 1 & m), adeo non fuisse sollicitum reperimus, ut Upsaliensem etiam Academiam prorsus intrare passus sit, *reditibus annuis* (ut MESSENIUS queritur, *Sveopenta-protop.* C. IX, p. 51) *subductis*, & ipsis ædificiis Arci Upsaliensi adjacis. Cf. Diff. D. ni GESTRIN cit. pag. 1 & 2. Mirum itaque minus fuit, si adolescentes publicis muneribus administrandis parum idoneos Scholæ (nempe inferiores tantum illæ aderant) sibi tradebant, quod in literis



((830)); sed tamen & illas sensim elanguisse, & numerum  
 Y y y y eorum

fuis ad *Nicolaum Örebroñsem* acerbè conqueritur: licet suspicemur, Rectores illarum (utpote sacerdotali ipsos ordini initiatos) non optimos suos alumnos (quos n. sacro ordini consecrare malebant), sed tardiores ac minus probatos, ad civilia negotia tractanda ablegasse; cujus rei vestigia infra notabimus. (Non erant sc. adhuc, de vero Scholarum publicarum vel consilio vel ratione, satis sanæ hominum plerorumque animis familiares sententiæ; ad studia inprimis Theologica fovenda totas fere debere comparari, plurimi putabant). Neque putamus defectum bonum idoneorum, ad munus docendi, etiam in Scholis superioribus utiliter adhibendorum, impedimentum satis grave his condendis obicere potuisse, si rem serio aggredi Rex voluisset, aut sumtus illis impendendos minus metuisset; nam præterquam quod peregrinos non difficilius ad hæc munera, quam ad civilia & militaria amplectenda, potuisset stipendiis lautioribus propositis allicere, aut civium filios, quot opus esset, in externis Academiis solidæ eruditionis atque dexteritatis facultate opibusque ornandos curare; neque tali defectu Fenniam certe nostram laborasse, ostendunt plures illi viri, haud contemnendæ eruditionis, quos his temporibus apud nos floruisse, nuper vidimus. His tamen ita disputatis, summis & immortalibus maximi Regis in patriam reliquis quidquam detractum meritis haudquaquam volumus, quibus vix alium ei parem Historiæ exhibere poterit; quamvis ab hac quidem una parte minus splendeat, cujus rei multæ dari possunt rationes. Adde quæ supra observavimus p. 685 sqq. Neque reticendum est, eum nec hujus partis Reip. fuisse in testamento suo immemorem, in quo (apud TEGELIUM l. c. P. II, p. 410) legitur: „Til thet yttersta, så giffue wij och til Gudz åhra, Ungdomens „uptuchtan och Skolerne här i vårt Rijke, ther lärde mån skole upfö- „dhes, uthi een Summa mark.“ Summa ipsa expressa non est; uti nec quomodo voluntatem defuncti Regis, filius suus executus fuerit, satis scimus.

((830)) Floruisse Scholas *Aboñsem* & *Wiburgensem*, ex iis quæ supra allata sunt, colligas: cf. p. 676, 682 sq. (pag. 40 sq.), nec non Diss. M. PET. JOH. ALQVÆRI supra laudatæ P. I, pag. 18 sqq. Scholæ Rauhmoënsi a. 1541 & 1542 præfuit Pastor Urbis, cui eam ob causam decem ejus parocciæ, alias Ecclesiæ Cathedrali debitæ, erant concessæ (vid.





eorum qui acriorem studiis operam impenderent, decrevisse (831):

*Præfectorum* qui Arcibus provinciisque Fenniae his temporibus præfuerunt (crebro mutatorum) seriem exhibere eo minus aggredimur, quod STERNMANNIANUS eorundem index typis nondum est editus, quem ad imperium usque

Index prædiōr. Eccles. Ab. R. *Gustavo I* exhibitus). Ex Annot. *Henrici Matthæi* supra (p. 677) allatis patet, *Matthiam* Sacellanum Raum. qui a. 1549 obiit, simul fuisse institutorem juventutis.

(831) Circumcisit redditibus Cleri, & spe ad honores dignitatemque ampliorem hac via ascendendi præclusa, homines, inprimis Nobiles, ad liberos suos literis consecrandos atque in publicas Scholas mittendos factos fuisse minus proclives, & monumenta horum temporum testantur, & res ipsa loquitur. (Inprimis rem confirmant verba *Mich. Agricola* in literis a. 1543 ad *G. Norrmannum* datis, apud *CELSIVM Mon. Polit. Eccles. Arch. Palmisk.* p. 185: „Qui huc, inquit, accedit, quod bona juventutis pars, quam in literis aliquo usque profecisse gaudebam, nunc apimur a Musis perverse abalienavit, propter incertum quemdam rumorem, nescio quo sinistro genio & auctiore in vulgus sparsum, quasi ministrorum Ecclesiae redditus in ordinem prorsus redigendi sint, nec a modo ullus honos bonis artibus virisque piis sit relinquendus.“) Unde illa necessitas parentes, etiam plebejos, ad hoc adjuvandum consilium enixe hortandi. Sufficit vel ex Oratore *IUSTENI* nostri Synodali (vid. supra p. 707 not. 808) locum huc pertinentem attulisse: „Undecimo, de vulgo admonendo ad adjuvandos Scholasticos & transmittendos liberos ad studia Scholastica. Nos enim qui jam docendi munere fungimur, sicut mortales sumus omnes, ita Ecclesiae Dei perpetuo inservire non possumus; quare alii ad studia literarum a teneris assumendi sunt, in iis instituendi, retinendi & adjuvandi; ne Ecclesiae Dei & Reipublicae ministri desint idonei, quorum opera & ad Christianae religionis doctrinam propagandam conservandamque, & ad munia civilia utatur respublica. Huic communis utilitati omnes intentos esse convenit. Parentes ideo sibi liberos datos existiment, si ad Ecclesiae & Reip. ministerium eos utiles



usque Gustaviani initia in *Appendice ad Folia Hebd. Aboënsia* anni 1785 continuatum, hactenus quasi obiter supplēvimus (832). *Legiferos Fennię, Flemingios fratres, alterum*

„& idoneos obtulerint. Vulgus promiscuum gloriosum esse judicet, si „sua ope ad id sedulo eos adjuverint promoverintque.“

(832) Simili consilio hic nonnullos, a STIERNMÄNNO l. c. p. 207 1q. præteritos addemus viros, his terris olim Præfectos. Primo Aboënses, Dietericum Johannis, qui a. 1498 Judex Territorii Maskoënsis, anno vero 1504 (teste Libro quem sæpe laudavimus, *Sundholmensi*) simul fuit, mira munerum conjunctione, Præfectus Arcis & Senator Urbis Aboënsis, nec non Curator pauperum (*Välboren man Dirich Hansson, Fougde på Åbo Slott, Håradshöfdinge i Mascho Härede, Rådman i Åbo Stad, och the fattiges förmyndere i Helge And's Huset*); e qua gente fuerit oriundus, nos fugit: anno autem 1502 inter cives suos eminuisse, atque sub signis Stenonis Sture militasse, constat (vid. *Append. ad Fol. Hebdom. Aboënsia* a. 1785 p. 206). Jacobus Petri (Jeppe A. Jøppe Persson) in eodem Libro anno 1507 & 1515 Præfectus Aboënsis salutatur; forte idem quem STIERNMÄNNUS l. c. p. 207 vocat Josephum Petri in *Diula? Johannem Westrogothum* (Jöns Westgöthe) a. 1524, 25 & 26 huic muneri præfuisse, ibidem & in *Registro Judiciali Iwari Fleming* (supra p. 711 laudato) docetur; de quo viro cfr. supra pag. 663 not. 758. Excepit hunc Magnus Svenonis (*Välbördig Sven, Måns Svensson*), quem annis 1528 & 1530 idem munus gessisse reperimus (TEGEL l. c. P. I, p. 198, & *Reg. Jud. Iwari Fleming*); post quem a. 1533 Magnus Magni (*Måns Månsson, Kongl. Maj:ts Befallningsman på Åbo Slott*), a. 1534 Andreas Westrogothus (*Anders Westgöthe, Slots-Fougte*), & a. 1537 atque 1539 Thomas Johannis (*Välboren man Thomas Jönsson, Fougde på Åbo*) in *Libro Sundholmensi* commemorantur. Præter quos, Fennię Boreali, strictius sic dictæ, præfuisse (minori potestate) reperiantur (*Landsfougdar i Norr-Finland*) a. 1514 — 1518 Ericus Fleming, cfr. supra pag. 711 (cujus nominis virum, alium ab Equite illo, Iwari fratre, cum *Consulem Urbis Aboënsis* sese, a. 1530, in *Registro Judiciali Flemingiano* Fol. 137 appellare reperiamus, dubii hæremus annon idem annis indicatis Fennię Boreali præfuerit? Verba ipsa sunt: „Anno D:ni MDXXX: • Tijsdaghen nest for Site Henrics dagh, tho hult jac Eric Flemingh,





rum *Borealis*, post interfectum Aboæ a. 1522, Tyranni  
iussu

„Borgmästare y Abo, Lagmans tingh med almogan ij Pöytto, på Stren-  
ge Herres vegnar Herr Iffwar Flemings, Riddares“ &c.); anno 1526  
Joachim Fleming, & a. 1527 Henricus Jonszon (Registr. Judic. lauda-  
tum). De Thoma (Juncker Thomas); homine Germano (nobili, ut vi-  
detur, genere nato? sed dum Arci præfesset Aboënsi, perfida sævitia in-  
fami), quem cognomen gessisse Wolff docet Cel. MURBERG (*Kongl. Vit-  
terhets Hist. och Antiquitets Acad. Handl. T. IV, p. 106 & 116*), qui  
dignum vita sua exitum reperit, legi potest TEGEL l. c. P. I, pag. 33,  
37 sq. aliique R. *Gustavi I. Historici*. -- Inter Præfectos Tavastburgen-  
ses, quorum seriem exhibet STIERNMAN, apud Cel. GÖRWELL *Svenska  
Merckur. a. 1757, Sept. pag. 268* sqq., præteriti sunt, non solum Petrus  
Huid, qui nomine *Christinæ Gyllenskiærna*, Viduæ Proregis *Stenonis Stur-  
re Junioris*, anno 1520 Arcem Tavastensem tenuit, sed etiam Johannes  
Matthiæ (*Jöns Matsson*) cui Tyrannus eam tradi jussit (HUITFELD p.  
1162). Cfr. supra p. 658 not. 746. De hoc Johanne (quem HUITFEL-  
dus p. 1161 inter sævisimos refert *Christierni* consiliarios, *som haffde  
lyst at see det Svenske blod rand*, ut verba sonant) cfr. Cel. MURBERG  
l. c. pag. 68 & 72. Cæterum observamus, *Torstanum Salomonis (Ram)*  
anno etiam 1526 (*Reg. Judic. Fleming.*); *Isaacum Nicolai (Baner)* a.  
quoque 1544, & *Christophorum Blömen* a. 1559 eandem ornasse spartam,  
ut Amicus nos ex literis eorum superstitionibus docuit. -- E Præfectis Ostro-  
botniæ obliti sumus supra (p. 636 not. 712) nominare Johannem Andree  
(*Hans Andersson*), quem a. 1490 eo functum munere (saltem in Ostro-  
botnia Septentrionali), fuisse, (Fogat); discimus ex Append. ad *Chron.  
Rhythm.* apud HADORPHIUM, p. 343. -- Inter Præfectos Raseburgenses post  
Thomam *Erici*, (quem, sine ulla ratione, Nob. STIERNMAN, *App. ad  
Fol. Hebd. Ab. a. 1785, p. 224*, suspicatur eundem fuisse *Domicellum  
Thomam, Junker Thomas*, qui postea Arci Aboënsi R. *Christierni* no-  
mine præfuit), & *Rölsoneum Matthiæ, Rolbf Matsson*, de quo mox,  
(quem tamen a. 1520 Arci Raseburgensi præfuisse, inde tuto non col-  
ligitur, quod Auditor *Hemmingum Gadd* per eundem fuisse ante hoc ca-  
strum decollatum, supra p. 33 tradit), innoverunt nobis *Laurentius Ola-  
vi* a. 1524, (*Lasse Olofsson, Slotts-Fougde på Raseborg*), supra p. 709  
not. 811, & *Ericus Fleming*, qui literis a. 1530 datis (in R. Biblioth.  
Stockh.) vocatur R. *Senator & Præfectus Raseburgensis*. -- Inter Wibor-





justu, *Henricum Stenonis* (833), (qui ab a. 1507 ei præsue-  
rat muneri, (vid. supra p. 656 not 742 sq.), alterum *Au-  
fralis*, (post mortem *Claudii Horn*), ad mortem usque  
suam fuisse, supra vidimus (p. 710 sqq. not. 813). Qua-  
lis status fuerit regionis & incolarum, etiam significavi-

Y y y 3

mus

*gensis* tandem *Arcis Praefectus*, observamus *Ericum Thuronis* anno etiam  
1504 idem munus obisse (Reg. Eccles. Ab. Fol. 258); *Antonium Erici*  
(*Tönne Eriksön, Tott*) tempore Proregis *Stenonis Sture* junioris (inter  
a. 1512 & 1520) illud administrasse (supra pag. 712 not.) docuimus.  
Anno autem jam 1520 *Rolfsonem Matthiae* ibi adfuisse, Literæ testantur  
Judiciales *Hemmingi Gadd*, ubi dicitur: „Then tidh vij lagha tingh hul-  
le och för rätte sâtho på Rådhusgung i Wiborgh i Ehrlich godh mans  
närvaro *Tönne Eriksöns*, och vår käriste nådighe Herres Konungh  
Christierns Hofzind Ehrlich vâlbördigh Jöen Rolf Matzsons, Oluf  
Eriksön Lagmans, Lasse Andersson och flere godhe mâns ... öfver  
Wiborgh lâhn, &c. Dat. i Wiborg S. Mårtens afton 1520.“ (Ex *An-  
thivo Palmköld*. Vol. 61 Karelén, p. 367 sq.) cf. TEGEL l. c. P. I, p.  
76. Addimus tandem Comitem *Johannem ab Hoya*, de quo Historici no-  
stri hujus temporis satis agunt, & *Nicolaum Grabbe*, de quo supra dixi-  
mus (p. 709 sq. not. 811.)

(833) De quo cf. V. STIERNMAN apud Cel. GÖRWELL *So. Mercur*,  
a. 1757 Sept. p. 272 sq. Pater suus *Steno Henrici*, *Judex* fuit *Territo-  
riæ Territorii Pickisensis* a. 1467--1688, quo ultimo anno vocatur *Se-  
nator* (*Rådman*) *Urbis Aboënsis* (Litt. Judiciales Pro-Regis *Stenonis  
Sture*, eodem anno Aboæ datæ, inter *Nådendalenses*); cujus altera uxor  
fuit *Anna Jacobi* (*Jöpsdotter*, qui *Jacobus* in matrimonio habuerat *Catha-  
rinam Nicolai*, *Claws dotter*, in *Nyndis*) antea nupta *Johanni Sachsen*  
(a quo filiam habuerat *Catharinam*): prima autem hujus *Stenonis* nxor  
neptis ex filia fuit *Catharinæ* (*Tavaß*) in *Wiljas*, sororis *Olavi Tavaß*,  
*Equitis*. Hæc omnia docent Literæ *Stenonis* nostri (datæ *Nådendall*  
A:o Rini 1480, *Sonnedaghen nåst epther S. Birgitte dagh*), quibus fi-  
liam suam *Elseby Stensdotter* & filiam uxoris suæ *Catharinam Hansdotter*  
(ex priore matrimonio utriusque conjugis natas) *Cœnobio Nådendalensi*  
cum dote debita consecravit. De filio autem *Henrico Stenonis* cf. etiam



mus (pag. 709 not. 808). Addemus tantum, cum Arx Episcopalis *Köståens* (sive post fugam demum Episcopi *Arvidi*, sive jam maturius, a Danicæ factionis asseclis occupata) fuisset a copiis R. *Gustavi*, ducibus *Flemingis* &c. a 1523, eadem qua reliqua castella urbesque in his oris munitæ, felicitate magnaue celeritate recepta (834), consulum

supra p. 656 not. 742 sq. Eum a. 1506 reperimus appellari *Vålbyrdig Dandeman*, atque *Härads höfding i Vemo Härad* (Litt. Nädend.), & Judicia Territorialia (*Härads ting*) in parœcia Lappo a. 1511 --- 1521 habuisse (*Lih. Sundholm.*) Inter Senatores Regni a Nob. UGGLA non recensetur. Qui in *Reg. Judic. Fleming.* a. 1530 Judex Territorialis in Wirmo, Nousis & a. 1533 in Territorio Masköensi &c. fuisse deprehenditur, *Steno Henrici*, filius ejus fuisse videtur? Præterea vocatur in monumentis hujus temporis *Canutus Erici in Lauko*, (*Kurck* Senator Regni, cf. supra p. 721 not. 826 & Nob. UGGLA l. c. IV Afdeln. p. 3, N:o 1) *Legifer Satakundæ* a. 1520 (supra p. 656 not. 742), & a. 1531 (1532, 1534) *Legifer Ostrobotniæ & Satakundæ* (ut post *Palmköldium* tradit l. c. Nob. UGGLA); unde cum STIERNMANNUS l. c. p. 274 appellat (minus accurate, neque satis constanter) *Legiferum Fennicæ Borealis*, quod minus *Iwarum Fleming* ab a. 1524 gessisse, supra vidimus (p. 710 sq. not. 813). Idem STIERNMANNUS ibidem dicit filium hujus *Canuti*, *Johannem* (*Söns Knutsson til Lauko*) sese appellasse materno nomine *Kurck*; quod alibi (*Matrickel öfver Svea Rikes Ridd. och Adel. T. I, p. 72*) filium ejus *Axelium* (*Axel Sönsöns Kurck til Annula*) primum fecisse tradit. Porro *Johannem* illum *Canuti* in primo matrimonio habuisse asserit *Helenam* (*Elin Nilsdotter*) *Grabbe*: quæ itaque altera *Nicolai Grabbe* filia fuerit, necesse est? Cf. supra p. 710 not. 811, & p. 721 not. 826. Quis vero *Olavus* ille *Erici*, *Legifer*, fuerit, qui in literis *Hemmingi Gadd* nuper laudatis commemoratur (p. 729 not. 832 fin.), penitus nos fugit: nisi per errorem exscriptoris (*Palmköldii*?) ibi *Oluf* pro *Knut* male legatur, ita ut idem hic *Canutus Erici* sit intelligendus?

(834) Vid. TEGEL l. c. P. I, pag. 76. Parum fortiter restitisse Danos eorumque amicos, apparet.





sultum Regi fuisse visum, eandem, ut in tanta vicinia Arcis Aboënsis (a qua nonnisi milliari intervallo distabat) minus necessariam, atque plebi (cui il incurbebat oneris, ut eam sartam tectamque conservaret) gravem atque molestam, demoliri; quod ejus jussu, a. 1528, per *Magnum Svenonis*, Præfectum Arcis Aboënsis, factum fuit (835); ut ita hoc quoque monumentum potentiae in Finlandia Episcopalis, deleteretur (836).

M. MI-

(835) TEGEL ibid. pag. 198.

(836) Addere debemus de genere *Episcopi Martini*, 1:o Quod de patre suo *Jacobo Petri* supra pag. 638, not. 713 (cf. p. 670), suspicatumus, cum nonnisi *Legiferum Sudersuniæ Vicarium* fuisse, nunc monumentis pluribus collatis, ita emendandum censemus, ut munus ordinarium, inter *Christiernum Frille & Claudium (Nicolaum) Henrici Horn* (a. 1482, 1484 &c.) vere tenuisse, credamus. Literæ autem illæ anno 1514 scriptæ, quæ dubitationem nobis injecerunt, nonnisi de actis anni 1484 testantur. 2:o Cum a. 1628 eorum qui tum vivebant. *Skyttiorum* nobilitas in controversiam vocata fuisset; *Axelius Kurck* (idem putamus *Axelius Johannis*, de quo nuper not. 833 commemoravimus) a *Supremo Dicastrio R. Aboënsi* ea super re consultus, Genealogiam eorum talem exhibuit, ex qua eluceret, Episcopo fratrem fuisse *Jacobum Skytte*, & sororem *Margaretam*; *Jacobo* filium *Matthiam* fuisse & ex hoc nepotem *Johannem* (*Jóns Skytte*), qui tempore R. *Erici* Centurio Equitum (*Ryttmästare*) atque postea Præfectus *Tavastburgensis* (*Ståthållare på Tavasthus*) fuisset, atque filium genuisset *Axelium*, de cujus nunc genere querebatur; *Margaretam* vero nuptam fuisse *Magno in Nokia* (*Måns på Nockia*), cujus filius *Georgius Magni* a R. *Gustavo* jure nobilitatis, & insignibus gentilitiis, tres soleas quibus equorum ungulæ armantur (3 *Hålseskor*) exhibentibus, ornatus, filios 2 reliquisset, alterum *Ericum Georgii*, alterum *Claudium* qui tempore R. *Johannis* duce *Axelio Kurck* militans (*under Axel Kurck's Fana*) in *Livonia* occubuisset. His *Kurckii* assertis fidens, R. Dicastrium profapiam *Axelii Skytte* nobilem esse judicavit (Ex *Actis R. Dicast. Aboënsis*, a. 1628 d. 22 Sept. &c.). Porro cum supra (p. 672), *MESSENIUM* (*Scand. T. X. p. 23*)



fecuti, *Martini* nostrum, *Priorem* jam tum *Sigtunensem*, a. 1522 *Visitatorem Ordinis* sui *Generalem* factum fuisse significaremus, obliti sumus observare, eundem *Messenium Scand. T. V.* (pag. 18) hunc eventum ad a. demum 1523 (probabilius) referre videri; ubi etiam *Robertum* illum *Norvegum* ab *Officio Prioris Dominicanorum Arosiensium* eodem tempore remotum fuisse docet, in cujus itaque locum non *Martinus* sed *Nicolaus Andreæ* fuit successus, idem qui postea a. 1522 *Decapitatus* Ecclesie Arosiensis factus est (*TEGEL* l. c. P. I, pag. 198, & *MESSENIUS* l. c. T. V, p. 42; quem vero *CELSIUS*, *K. Gustaf I Hist.* pag. 405, Ed. II, dicit in munere *Archipræpositi* successorem decapitato *M. Canuto* fuisse datum?). Nescio an alio fundamento nitantur, quæ idem *CELSIUS* l. c. p. 215, de suscepta a *Martino* nostro, Regis jussu, a. 1523 generali omnium per *Soeciam* *Monasteriorum* reformatione? Cui *Abbatibus* sese haud inimicos exhibuisse addit, præter quosdam, qui se *Martini* monitis opponerent, imprimis e *Monachis Dominicanis* (quasi ad alios quoque Ordines *Visitationis* suæ auctoritas atque officium pertinuisset?). Qua occasione *Robertum* quoque illum *Norvegum*, quem *Abbatem* Arosiensem appellat, munere hoc fuisse privatum, significare videtur. Tandem subjungit, Regem severo jussisse mandato, omnes *Dominicanos* ante diem XXIX Junii regno exire; quod consilium valde audax (*Et ganska vågsamt steg*) merito vocat (*temerarium*, & fere stultum vocare debuisset?), causam addens: „vid början af en så vacklande regering, besynnerligen då icke Riket til alla des delar ännu var lagt under hans magt.“ Nobis minus accurate hæc omnia tradi videntur. Non enim nisi sui Ordinis *Visitator* noster fuit constitutus, nec de reformandæ ab eo Religionis consilio, aut *Monachis* ei conciliandis, quæstio adhuc fuit; neque alios *Monachos Dominicanos* nisi *alienigenas* (*Danos Germanosque*), quorum fides visa fuit suspectior, Regem jussisse regno excedere, *MESSENIUS* l. c. (T. V, pag. 18) expresse testatur: simul indicans, eum contra, consilio longe sapientiore, suæ addictos causæ illis *Priores deputasse*. *Monachos* vero hujus Ordinis indigenas, adeo non exilio damnavit, ut multos eorum (e quorum ipse *Martinus* fuit numero) ad ampliores promoveret dignitates ecclesiasticas, reliquis diu postea permitteret in *Claustis* suis manere, ac deinde muneri sacerdotali per rura passim admoveri: ut ipse *CELSIUS* alibi (pag. 405) observat. Unde male etiam p. 341 dicit: „De (*Monachi Dominicani*) hade ofta undfåt Konungens tillfälsse af gifva sig ur Riket, hvilken de icke efterkommit.“ Ipse deinde addit, eos *Stockholmæ* a. 1527 ad egrediendum quidem e *Claustro* suo compulso fuisse, sed liquisse illis in urbe manere! -- Tan-